

Тетяна ЧУБАНЬ,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української лінгвістики та методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди» (Україна, Переяслав-Хмельницький) Chuban1960@ukr.net

Тетяна ЛЕВЧЕНКО,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української лінгвістики та методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди» (Україна, Переяслав-Хмельницький) tanyalevhenko2010@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ СПОЛУЧУВАНOSTI З ПРЕФІКСАМИ ДІЄСЛІВ ОДНОСПРЯМОВАНОГО РУХУ І ДІЄСЛІВ РІЗНОСПРЯМОВАНОГО РУХУ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У статті досліджено питання про значення спостереження над дієсловом при вивченні української мови, схарактеризовано видові особливості дієслів односпрямованого руху і дієслів різноспрямованого руху у сучасній українській мові. У статті здійснена спроба опису параметрів перфективізації дієслів різноспрямованого руху та параметрів перфективізації дієслів односпрямованого руху. Наводяться приклади, які доводять, що вербальні дієслова функціонують як назви трьох ономазіологічних сутностей, а саме як назви дій, процесів, станів.

Ключові слова: категорії дієслова, дієслова односпрямованого руху, дієслова різноспрямованого руху, вербальні дієслова, видові особливості.

Лит. 3.

Tetiana CHUBAN,

Ph. D in Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Ukrainian Linguistics and Teaching Methods, Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University (Ukraine, Pereiaslav-Khmelnytskyi) Chuban1960@ukr.net

Tetiana LEVCHENKO,

Ph. D in Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Ukrainian Linguistics and Teaching Methods, Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University (Ukraine, Pereiaslav-Khmelnytskyi) tanyalevhenko2010@ukr.net

PECULIARITIES OF CO-OCCURANCE WITH PREFIXES OF VERBS OF UNIDIRECTIONAL MOTION AND VERBS OF MULTIDIRECTIONAL MOTION IN MODERN UKRAINIAN LANGUAGE

The article studies the issue about the meaning of the observation of the verb while learning the Ukrainian language; specific features of verbs of the unidirectional motion and verbs of the multidirectional motion in the modern Ukrainian language are determined. The article is an attempt to describe parameters of the perfectivation of verbs of the multidirectional motion and parameters of the perfectivation of verbs of the unidirectional motion. There are examples, proving that verbals function as names of three onomasiological entities, specifically names of actions, processes and states. The article determines peculiarities of the co-occurrence with prefixes of verbs of the unidirectional motion and verbs of the multidirectional motion of the modern Ukrainian language, and also it determines peculiarities of the realization of the category of aspect by verbals and limits of the perfectivation in the system of such verbs.

The article proves that the perfectivation of verbals of motion and the movement among verbs of other lexical-semantic groups are distinguished by the fact that they, combining with prefixes, are beyond the

Чубань Т., Левченко Т. Особливості сполучуваності з префіксами...
aspective correlation. Their one-way nature is primarily caused by no boundedness of lexical meanings of verbs of the multidirectional motion, combining with which, prefixes can perform only grammatical and word formation function, and also it is caused by the ability of locative verbal prefixes to determine different parameters of diatopical semantics of verbs of the unidirectional motion.

Key words: categories of verb, verbs of unidirectional motion, verbs of multidirectional motion, verbals, specific features.

Ref. 3.

Татьяна ЧУБАНЬ,

кандидат филологических наук, доцент кафедры украинской лингвистики и методики преподавания ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды» (Украина, Переяслав-Хмельницкий) Chuban1960@ukr.net

Татьяна ЛЕВЧЕНКО,

кандидат педагогических наук, доцент кафедры украинской лингвистики и методики преподавания ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды» (Украина, Переяслав-Хмельницкий) tanyalevhenko2010@ukr.net

ОСОБЕННОСТИ СОЧЕТАЕМОСТИ С ПРЕФИКСАМИ ГЛАГОЛОВ ОДНОНАПРАВЛЕННОГО ДВИЖЕНИЯ И ГЛАГОЛОВ РАЗНОНАПРАВЛЕННОГО ДВИЖЕНИЯ В СОВРЕМЕННОМ УКРАИНСКОМ ЯЗЫКЕ

В статье исследован вопрос о значении наблюдения над глаголом при изучении украинского языка, охарактеризованы видовые особенности глаголов однонаправленного движения и глаголов разнонаправленного движения в современном украинском языке. В статье предпринята попытка описания параметров перфективации глаголов разнонаправленного движения и параметров перфективации глаголов однонаправленного движения. Приводятся примеры, доказывающие, что вербальные глаголы функционируют как названия трех ономаσιологических сущностей, а именно как названия действий, процессов, состояний.

Ключевые слова: категории глагола, глаголы однонаправленного движения, глаголы разнонаправленного движения, вербальные глаголы, видовые особенности.

Лит. 3.

Постановка проблеми. Серед основних питань морфології – питання про специфіку вираження самостійних та похідних категорій дієсловами сучасної української літературної мови. Категорії часу, способу, виду дієслова здавна привертати і продовжують привертати увагу дослідників. Сучасний стан розвитку морфології тісно пов'язаний з ідеєю про необхідність аналізу внутрішньої структури власнедієслівних категорій, зокрема категорії виду як основної загальнодієслівної категорії.

Категорія виду характерна для всіх вербальних дієслів. Залежно від особливостей її реалізації вони поділяються на три основних групи:

1. Непарновидові, або неспіввідносні за видовою ознакою дієслова, які в свою чергу поділяються на дві підгрупи: 1) дієслова, що виражають тільки значення недоконаного виду, або одновидові дієслова недоконаного виду; 2) дієслова, які вживаються лише із значенням доконаного виду, або одновидові дієслова доконаного виду.

2. Парновидові, або співвідносні за видовою ознакою в межах видової пари дієслова.

3. Двовидові дієслова.

Видова непарність є визначальною рисою видової структури вербальних дієслів у сучасній українській мові. Її виявляють дві категорії дієслів: 1) безпрефіксні вербальні дієслова недоконаного виду, які не можуть формувати перфективних видових кореляцій; 2) префіксальні вербальні дієслова доконаного виду, що не мають імперфективних відповідників. Залежно від цього вони поділяються на одновидові вербальні дієслова недоконаного виду та одновидові вербальні дієслова доконаного виду. Отже, за відношенням до категорії виду дієслова поділяються на одновидові, парновидові та двовидові. З цим поділом можна було б погодитися, якби всі дієслова були однозначними, виражали б одне лексичне значення.

Вербальні дієслова сучасної української мови мають великий потенціал видотворчих засобів, які поділяються на засоби творення виду до відповідних вербальних дієслів недоконаного виду та засоби творення корелятивів недоконаного виду до вербальних дієслів доконаного виду. У першій групі видотворчих засобів визначальна роль належить префіксам. Лексико-семантичні групи вербальних дієслів української мови мають свої особливості у сполучуваності з префіксами як реалізаторами словотвірної-граматичної та граматичної функції. Вони зумовлені семантичною ознакою граничності / неграничності, яку дієслова різних лексико-семантичних груп виявляють неоднаково.

Аналіз досліджень. Описано *особливості українського дієслова, видову структуру вербальних дієслів* у працях «Словотвірна структура слова» (автори : Городенська К. Г., Кравченко М. В.) [1], «Дієслівні категорії в синтагматиці і парадигматиці» (автор : Загнітко А. П.) [3], «Аспектологічні характеристики дієслів руху, переміщення» (автор : Городенська К. Г.) [2].

Мета статті: встановити особливості у сполучуваності з префіксами дієслів односпрямованого руху і дієслів різноспрямованого руху сучасної української мови, а також виявлення особливостей реалізації категорії виду вербальними дієсловами та межі перфективації у системі таких дієслів.

Виклад основного матеріалу. Проведені спостереження над префіксальними вербальними дієсловами сучасної української мови засвідчили те, що найактивніше сполучаються з префіксами дієслова лексикосемантичної групи руху, переміщення, передусім дієслова односпрямованого руху, до яких належать *іти, їхати, бігти, повзти, пливати, лізти, нести, везти, котити, сунути* та ін. Це пояснюють сумісністю їх значень з локативними значеннями первинних префіксів в-/у-, уві-, ви-, від-, з-, за-, до-, під-, над-, о-/об-.

Дієслова односпрямованого руху здебільшого вважають граничними. Справді, їх діям властива спрямованість до своєї внутрішньої межі, але вона обов'язково конкретизується за допомогою просторових поширювачів, які вказують на напрям руху, пор: *бігти* (до фінішу), *їхати* (з Києва), *пливати* (від берега), *летіти* (на південь) і т.д. Оскільки у формуванні граничності дієслів односпрямованого руху бере участь не тільки їх семантика, а й значення просторового поширювача, то її точніше було б кваліфікувати як відносну граничність. Незважаючи на це, вони мають статус одновидових дієслів недоконаного виду: з жодним із префіксальних дієслів доконаного виду співвідносні безпрефіксні дієслова не можуть утворити видову пару, бо всі префікси змінюють не тільки їх граматичне, а й лексичне значення, вказуючи на: а) рух зсередини чого-небудь, з меж якогось просторового орієнтира назовні (*вибігти, виїти, виповзти, вилізти, викотити*); б) рух від чого-небудь у простір на якусь від-

Чубань Т., Левченко Т. Особливості сполучуваності з префіксами..

даль (*відбігти, відповзти, відпливти, відлізти, відкотити*); в) рух у простір на велику віддадь (*забігти, залетіти, запливти*); г) контактну локалізацію кінцевої точки руху з внутрішніми межами просторового орієнтира (*вбігти, увійти, вповзти, влетіти, внести*); г) дистантну локалізацію кінцевої точки руху з просторовим об'єктом (*добігти, дійти, доповзти, допливти, долетіти, підбігти, підійти, підповзти, підпливти*); д) рух згори вниз (*збігти, зійти, сповзти, злізти, знести*); е) рух знизу вгору (*збігти, зійти, знести, злізти*); є) рух через якийсь просторовий орієнтир (*перебігти, перейти, перепливти, перелетіти*); ж) рух навколо просторового орієнтира (*оббігти, обійти, облетіти, обвезти*). Такі перфективи формують видові опозиції з дієсловами недоконаного виду, утвореними за допомогою суфіксів імперфективації та інших супровідних засобів – чергування голосних або приголосних у коренях дієслів, зміни наголосу, пор.: *вибігти – вибігати, винести – виносити, відкотити – відкачувати, ввезти – ввозити, доповзти – доповзати, підпливти – підпливати, злізти – злизати, перелетіти – перелітати* і т.д.

У сучасній аспектології дискусійним залишається питання про виділення префіксальних дієслів доконаного виду з просторовою семантикою в окремий спосіб дії. Услід за іншими дослідниками, ми вважаємо, що різні типи префіксальних дієслів з просторовою семантикою не становлять окремих способів дії, тому що семантичні ознаки, на основі яких вони виділяються, є більш абстрактними, ніж поняттєві ознаки дій дієслів. Просторові значення префіксів не характеризують спосіб здійснення дій безпрефіксних дієслів на позначення односпрямованого руху, а вказують здебільшого на спрямованість цього руху до того або іншого просторового орієнтира. Дієслова типу *увійти* (до класу), *переїхати* (майдан), *відбігти* (від автомобіля) означають якісно особливі дії, які служать засобом досягнення результату, що відрізняється від результату дій співвідносних безпрефіксних дієслів, пор.: *іти* (до класу) і *входити* (до класу), *бігти* (від автомобіля) і *відбігти* (від автомобіля). Тут маємо справу не з модифікаційними, а з словотвірними значеннями префіксів, під впливом яких змінюється значення дій, виражених безпрефіксними дієсловами, а також їх синтаксичні особливості, що свідчить про утворення дієслів, які означають специфічні дії щодо дій, виражених вихідними безпрефіксними дієсловами. Тому-то дієслова з префіксами просторової семантики є об'єктом дослідження дериватології, а не аспектології.

Окремі дієслова односпрямованого руху можуть приєднувати префікс над-, який надає їм одночасно локативного й темпорального значень, що конкретизується як «дистантна локалізація кінцевої точки руху щодо просторового орієнтира» та «часова наступність», пор.: *надбігти, надлетіти, надповзти, надпливти* та ін. Напр.: *Надбіг* (Лис Микита) до калюжі, скочив у воду, щоб одмитися з фарби (І. Франко); *Наче моря дух солоний, Жагучий вітер надлетів* (М. Рильський).

Дієслова різноспрямованого руху означають рух, що відбувається в різних напрямках, у різні боки, рух повторюваний і тривалий. Саме тому їх лексичні значення не передбачають досягнення внутрішньої межі. Неграничний характер семантики дієслів різноспрямованого руху спричиняється до того, що вони перебувають поза видовою співвіднесеністю, маючи статус одновидових дієслів недоконаного виду.

Усі дієслова різноспрямованого руху мають пару серед дієслів односпрямованого руху, пор.: *бігати* і *бігти, ходити* і *йти, плавати* і *пливти, літати* і *летіти, повзати* і *повзти, носити* і *нести, возити* і *везти, качати* і *котити, совати* і *сунути* та ін.

Довготривалий характер руху зумовлює сполучуваність таких неграничних дієслів з префіксами, що виражають обмежувально-часове значення. До них належать префікси по- і про-. Перший обмежує рух коротким проміжком часу, який встановлюється з контексту, тобто є неактуалізованим, або конкретизується лексичними та морфологічними засобами, зокрема прислівником недовго, числівниково-іменниковими сполученнями, а також частками тільки, лише, всього лише в поєднанні з числівниково-іменниковими сполученнями. Цей спосіб вираження часового обмеження дії називають актуалізованою делімітативністю, пор.: *побігати* (недовго, кілька хвилин, понад три години, тільки, всього лише десять хвилин і под.), аналогічно *походити, поплавати, політати, полазити, поносити, повозити, посовати, покачати* та ін. Напр.: Інші хлопці й дівчата приходять до школи раніше, щоб *побігати* перед уроками (П. Автомонов); Хотілося *полазити* по деревах, поплавати в річці (О. Іваненко); Де вже нам було до книжок, Дмитре Захаровичу, *дві зими* в школу *походив*, ото і вся наука (І. Цюпа). Актуалізована делімітативність може модифікуватися за допомогою прислівника *ще*, який вказує на обмежену тривалість додатково здійснюваного руху щодо основного, напр.: (Кіндрат) Боюсь я , все вона книжки про усякі мандрівки читала. Чи не скочила в поїзд? (Ольга) Коли навіть так, то *поїздить ще два-три дні* і повернеться (О. Корнійчук); Він у душі навіть радий був, що *ще* якісь *півгодини походить* по волі (М. Стельмах).

Префікс про- обмежує рух певним (точно, неточно, приблизно визначеним) відтинком часу. Ця темпоральна актуалізація здійснюється за допомогою числівниково-іменникових сполучень, пор. *пробігати* (десять хвилин, дві години, кілька годин), *проплавати* (один день, десять років, декілька місяців), іменників з темпоральною семантикою, таких , як *хвилина, година, день, ніч, доба, тиждень, місяць, рік* і под. пор.: *пробігати* (годину, день, добу), *проплавати* (годину, день, добу, рік), *пролітати* (ніч, тиждень, місяць, рік), а також цілого ряду прийменників, зокрема *біля, близько, понад* та інших, частки *майже* у поєднанні з числівниково-іменниковими сполученнями або темпоральними іменниками, пор.: *пробігати* (близько двох годин), *пробігати* (майже дві години), *пробігати* (майже добу), *проплавати* (близько десяти років), *проплавати* (майже рік), *пролітати* (понад місяць), *пролітати* (біля п'яти років) і т.д. Напр.: Макар *пробігав* по багнюці і під дощем *дві години* (Ю. Смолич); Голова колгоспу тільки недавно демобілізувався із військово-морського флоту, *проплавав* по морях і океанах *понад десять літ* (Ю. Смолич); Надовго ж? – аж злякавшись, спитала Галочка. – Так що, може, *неділі дві або три проїжджу*: не близька сторона (Г. Квітка-Основ'яненко).

У структурі деяких дієслів різноспрямованого руху, зокрема *бігати* та *ходити*, префікс про- в межах свого обмежувально-темпорального значення, що невіддільне від значення способу здійснення дії, перетинається з префіксом пере-, пор. *проходити* і *переходити* зиму в блаженному пальтечку; *пробігати* і *перебігати* літо босоніж.

Виразниками двох інших обмежувально-темпоральних значень у структурі дієслів різноспрямованого руху, зокрема його початку та завершення, виступають префікси за-, від- та ви-. Початкову стадію тривалого руху префікс за- визначає обмежено, лише з деякими дієсловами, пор.: *забігати, заходити, засовати*. Напр.: Слуги *забігали*, загомоніли, забрязкотіли ключами (І. Нечуй-Левицький); Антін урвав (розповідь). Встав знову з крісла і *заходив* по хаті важким, виразним кроком (М. Коцюбинський). У решті дієслів різноспрямованого руху ця стадія виділяється аналогічним способом – за допомогою фазового дієслова почати, пор.: *почати літати, почати лазити, почати плавати, почати возити, почати носити, почати качати*. Напр.: В цей

Чубань Т., Левченко Т. Особливості сполучуваності з префіксами...

час Ігорьок , світлячи білками чорних очей , убіг до хати й *почав лазити* під столом (С. Гуцало); ...вона (Франка) сама «мармуриним поїздом» *почала їздити* до Турки, до Гната Яворського... (С. Чорнобривець); Юрко безтурботно *почав ковзатися* по льоду. (М. Стельмах). Інакше виражається це значення в дієслів односпрямованого руху. Єдиним засобом його реалізації є префікс по-, який на відміну від префікса за- досить регулярний. Щоправда, його темпоральне значення початку односпрямованого руху невіддільне від локативного значення шляху або напрямку руху, пор.: *побігти, полетіти, поповзти, попливти, полізти, повезти, понести*. Напр.: Сахно й Чіпаріу виплигнули з машини й *побігли* навпростець до кущів (Ю. Смолич); Пташка знялася і *полетіла* (Г. Тютюнник); Усіх (рідних) одірвали від Кармеля, укинули його у візок і *повезли* шляхом (Марко Вовчок).

На припинення різноспрямованого тривалого руху послідовно вказує префікс від-. Особливість його фінитивного значення полягає в тому , що він передає припинення тієї дії, яка вже вичерпала себе, пор.: *відбігати, відходити, відлітати, відносити, відвозити* і т.д. Напр.: – Я вже своє *відбігав* (Словник Грінченка); Я вже *відходив* своє (Словник Грінченка); – *Відносила* вона своє, дитино! Вже більше не понесе! – з слізьми в очах каже жінка (М. Коцюбинський). Оскільки семантика дієслів різноспрямованого руху не передбачає досягнення результату, то вони здебільшого не поєднуються з тими фінитивними префіксами, які визначають завершення довготривалої дії як досягнення результату, зокрема з такими, як ви-, на-, пере- та ін. Виняток становлять дієслова *бігати* та *ходити*, яким фінитивний префікс ви- надає також результативного значення, пор.: *вибігати* – довго бігаючи, придбати, дістати що-небудь; *виходити* – багато разів ходячи, дістати що-небудь, домогтися успішного розв'язання якоїсь справи. Напр.: (Гапка) З самого ранку товчусь, обід зварила, заповочі *вибігала* (Ю. Яновський).

На противагу дієсловам односпрямованого руху дієслова, що означають різноспрямований рух, поєднуються з редулькованим префіксом попо-, який надає їм кількісно-темпорального значення, суть якого полягає в збільшенні кратності дій, що в свою чергу спричиняється до їх подовження, пор.: *попобігати, попоходити, попоїздити, пополітати, пополазити, поповозити, попоносити* і т.д. Напр.: – Скільки я *попоходила*, скільки я *попоносила* , поки (землю) тоді оддали, – згадувала Мотря (Панас Мирний); *Попоїздили* по світах, поки Бачура служив (М. Чабанівський); Довелося Михайлові чимало *пополазити* по одеських покрівлях, поки обснували дровами все місто (В. Кучер); (Куць).

Нарешті, дієслова різноспрямованого руху досить активно приєднують подвійні префікси типу пов-, пови-, повід-, поз-, поза-, пона-, пооб-, попід-, попере-, які надають їм кількісного значення, вказуючи, що відповідні дії здійснюються багатьма або всіма, пор.: *повбігати, повибігати, повідбігати, позабігати, понабігати, попідбігати, поперебігати; повлітати, повилітати, повідлітати, позалітати, поналітати, пооблітати, поперелітати*. Напр.: Молодиці *повибігали* в гостинну за ділом і без діла (І. Нечуй-Левицький); З Оленчиної хати теж *повибігали* діти та босоніж бігали по двору (А. Турчинська); Всі ведмеді *позабігали* за сто миль (Г. Хоткевич); Усі *поперебігали* на цей бік (Словник Грінченка).

Префіксальні дієслова доконаного виду, утворені від дієслів різноспрямованого руху за допомогою префіксів з обмежувально-темпоральним та кількісним значенням, не можуть мати співвідносних та імперфективних форм, тому що вони виражають обмежену в часі або в кількісному вияві дію, яку не можливо представити в розгор-

танні, як тривалу. Вони перебувають поза видовою співвіднесеністю як одновидові дієслова доконаного виду. Словотвірньо-граматична функція їх префіксів спричинилася до виділення семантико-граматичних груп префіксальних дієслів доконаного виду, які в аспектології кваліфікуються як відповідні способи дії. Загал одновидових префіксальних дієслів доконаного виду із значенням руху, переміщення належить до фазових, або часових, способів дієслівної дії, серед яких виділяються:

1. Починальний спосіб дії, що охоплює дієслова односпрямованого руху з префіксом по-, який вказує на початок дії та її подальше продовження (*побігти, піти, полетіти, попливти, поповзти*), а також дієслова різноспрямованого руху з префіксом за-, який визначає лише початкову фазу дії (*забігати, заходити, засовати*).

2. Обмежувальний, або делімітативний, спосіб дії, що об'єднує дієслова різноспрямованого руху з префіксом по-, який обмежує дію коротким проміжком часу (*побігати, походити, політати, поплавати, повозити, поносити*).

3. Тривало-обмежувальний, або пердуративний, спосіб дії, до якого належать дієслова різноспрямованого руху з префіксом про-, що вказує на обмеження дії певним, здебільшого тривалим проміжком часу: *пробігати* (цілий тиждень), *проходити* (весь день), *проплавати* (рік), *пролітати* (п'ять років).

4. Фінітивний спосіб дії, який представляють дієслова різноспрямованого руху з префіксом від-, що визначає кінець дії як наслідок її повної вичерпаності (*відбігати, відходити, відлітати*).

Одновидові префіксальні дієслова доконаного виду із значенням різноспрямованого руху утворюють два кількісних, або кількісно-темпоральних, способи дієслівної дії, а саме :

1. Багатократний (ітеративний) спосіб дії, який репрезентують дієслова з префіксом попо-, що виражає значення багато разів виконуваної дії (*попобігати, попоходити, пополітати, поповозити, попоносити*).

2. Розподільний (дистрибутивний) спосіб дії, що об'єднує дієслова з подвійними префіксами, які вказують на те, що дія здійснюється багатьма або всіма (*повходити, повиходити, повідходити, позаходити, попідходити, попереходити*).

Результативний спосіб дієслівної дії представлений кількома дієсловами різноспрямованого руху з префіксом ви-, що акцентує на досягненні результату внаслідок багато разів здійснюваної дії: *вибігати* (довідку), *виходити* (путівку), *виїздити* (допомогу).

Висновки. Таким чином, перфективація вербальних дієслів руху, переміщення з-поміж дієслів інших лексико-семантичних груп вирізняється тим, що вони, найактивніше поєднуючись з префіксами, перебувають поза видовою співвіднесеністю. Їх одновидовий характер зумовлений насамперед неграничністю лексичних значень дієслів різноспрямованого руху, поєднуючись з якими префікси можуть виконувати лише граматико-словотвірну функцію, а також здатністю локативних дієслівних префіксів визначити різні параметри просторової семантики дієслів односпрямованого руху. Словотвірні значення префіксів, яких вони надають дієсловам руху, переміщення, унеможливають імперфективацію префіксальних дієслів на другому етапі видотворення. Це спричинилося до послідовно одновидового характеру префіксальних дієслів доконаного виду із значенням руху та переміщення.

У рамках отриманих результатів можна намітити перспективу подальшого студіювання у цьому напрямку: простеження засобів видотворення у дієслів односпрямованого руху та у дієслів різноспрямованого руху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Городенська К. Г. Словотвірна структура слова / К. Г. Городенська, М. В. Кравченко. – К. : Наук. думка, 1981. – 199 с.
2. Городенська К. Г. Аспектологічні характеристики дієслів руху, переміщення / К. Г. Городенська // Актуальні проблеми граматики : зб. наук. праць. – Кіровоград, 1997. – Вип. 2. – С. 116–119.
3. Загнітко А. П. Дієслівні категорії в синтагматиці і парадигматиці / А. П. Загнітко. – К. : НМК ВО, 1990. – 132 с.

REFERENCES

1. Horodenska K. H. Slovtvirna struktura slova / K. H. Horodenska, M. V. Kravchenko. – K. : Nauk. dumka, 1981. – 199 s.
2. Horodenska K. H. Aspektolohichni kharakterystyky diiesliv rukhu, peremishchennia / K. H. Horodenska // Aktualni problemy hramatyky : zb. nauk. prats. – Kirovohrad, 1997. – Vyp. 2. – S. 116–119.
3. Zahnitko A. P. Diieslivni katehorii v syntahmatytsi i paradyhmatytsi / A. P. Zahnitko. – K. : NMK VO, 1990. – 132 s.

Статтю подано до редакції 04.03.2016 р.